

A nagy ismeretlen

VISSZHANG - LIV. évfolyam 14. szám, 2010. április 9.

Nagy öröm tárgyilagos és szakszerű információforrásra bukkanni az országgyűlési választást megelőző politikusi rágalomáriák és médiás hisztériák sűrűjében. A *Választási Iránytű* ilyen. Ha valaki rákattint a <http://www.magyarorszagvalaszt.hu> oldalra, és őszinte választ ad az ott megjelenő negyvennyolc kérdésre, megtudhatja, hogy álláspontja hat párt (betűrendben: Fidesz, Jobbik, LMP, MDF, MSZP, SZDSZ) melyikének programjához áll közel. A kérdések a magyar társadalmat érdeklő legfontosabb problémákat (adóügy, az egészségügy finanszírozása, közbiztonság, romakérdés stb.) fedik le. A honlapon szemléletesen megjelenik az is, hogy a kitöltő álláspontja miben azonosítható és miben különböző az egyes pártok programjától. A Szonda Ipsos Média-, Vélemény- és Piackutató Intézet munkatársai által kidolgozott kérdéssor végiggondolása és a pártprogramokkal való összehasonlítása sokat tehet azért, hogy a választókat a zsigeri indulatok helyett a józan gondolkodás irányítsa. Segítségével képessé válhatnak értékalapú megfontolására, arra, hogy a manipulációk ellen felvértezve, autonóm módon döntsenek a szavazófülkében.

Más országokban régóta használnak efféle útmutatókat. Németországban azzal váltott ki meglepetést, hogy bebizonyította: a két szélsőségesnek tekintett párt választói (a honeckeri SED bázisán felépített baloldali LINKE és a náci nosztalgiákat melengető nemzetiszocialista NSP) értékválasztásuk alapján mennyire közel állnak egymáshoz. Némely válaszadó őszintén meglepődött, amikor a kérdéssor kitöltése alapján azt olvashatta a képernyőn, hogy véleménye nem az általa lelkesen éltetett jobb- vagy baloldali párt programjához áll közel, hanem a politikai spektrum másik felén állóéhoz. Ami persze csak azt bizonyítja, hogy mennyire gömbölyű a politikai világ, s a szélsőségek közelebb állnak egymáshoz, mint híveik gondolnák. A magyar kérdéssor esetében a meglepődés már az első pillanatban bekövetkezik. Megtudjuk, hogy a pártok állásfoglalásait a nekik 2009 őszén feltett kérdésekre adott válaszokra alapozva fogalmazták meg. Egy nagy kivétellel: a legnagyobb támogatottsággal rendelkező ellenzéki párt egyszerűen nem válaszolt a kutatók kérdéseire. A program összeállítói tehát a párt vezetőinek „publikus állításai” alapján, tartalomelemzéssel, filológiai aprómunkával hozták felszínre, fogalmazták meg helyettük a párt nyilvánosságra nem hozott programjának alaptéziseit. (Lásd még erről: *„A horribilis adóterhek csökkentése mindennek az alfája és ómegája”* - Rádai Eszter interjúja Palócz Éva közgazdással, a Kopint-Tárki vezérigazgatójával, *ÉS*, 2010/13., ápr. 2.)

A nyilvános kijelentésekből összeállított válaszokból egyértelműen kiderül: a Fidesz kampányában a különböző érdekcsoportok szószólóinak véleményét képviselő megmondóemberek ígéretei és fenyegetései nem állnak össze koherens nézetrendszerre, még kevésbé megvalósítható pártprogrammá. A kampánykórus kusza polifóniájából csak a basszus unalmas dörmögése hallható ki tisztán:

„Majd ha győzünk, meglátjátok. Meglátjátok!”